

Pravni život

Piše: Igor Isailović

U ovom broju bavićemo se osnovnom edukacijom o „pravnom životu“ kao uslovu za pravilno stručno osposobljavanje budućih pravnika, ali i uslovu za formiranje socijalno odgovornih osoba i temelju borbe protiv narastajućeg kriminaliteta.

Opšta je tendencija da mladi pravnici, nakon završenog fakultetskog obrazovanja, pokazuju najveće slabosti u simbiozi stečene teorije i praktične primene znanja u konkretnim profesionalnim situacijama. Osnovna zamerka stručnjaka se odnosi upravo na sistem školovanja pravnika, koji ne predviđa da budući pravnici oseće „pravni život“ u praksi, pre dobijanja sertifikata.

„Pravni život“ kao o uslov za pravilno stručno osposobljavanje budućih pravnika

Ovakva sistemski rešenja neretko dovode do apsurdnih situacija, u kojima mladi pravnici imaju više znanja o „pravnom životu“ starog Rima ili Sparte, nego o pravilima postupka u našim sudnicama.

Po završetku studija, pravnici obično ne poznaju ni „arhitekturu“ izrade najjednostavnijih tužbi, zahteva, molbi, ugovora i ostalih akata, što dalje stvara lažnu sliku o kvalitetu budućih stručnjaka. Razlog tome je praksa u programu fakultetskog obrazovanja, odnosno njen gotovo potpuni nedostatak.

Koliko je skromna praksa na Pravnom fakultetu najbolje ilustruje činjenica da studenti „prve korake“ tj. osnovna znanja i iskustva o „pravnom životu“ stiču po diplomiranju. Veliki i revolucionarni korak postigla su određena udruženja građana, koja su programima simulacije suđenja, simulacije odbrane, pa i simulacije zaštite osnovnih ljudskih prava, pred Evropskim sudom u Strazburu, postigla zadivljujuće rezultate kod studenata koji su učestvovali u radu. Naime,

pomenuti studenti su zahvaljujući stečenoj praksi saznali koji se deo teorije najviše primenjuje u praksi i, na taj način, sa mnogo manje truda, savladali osnove pravne nauke.

Dakle, uključivanje prakse, kao neizostavnog elementa, u sistem fakultetskog obrazovanja dovelo bi do racionalizacije znanja ali i vremena za obaveznu pripremniku praksu, koja sada iznosi najmanje dve godine, a koja bi mogla da bude i drastično manja, ukoliko bi studenti sa praksom bili upoznati i na samom fakultetu.

„Pravni život“ kao uslov za formiranje socijalno odgovornih osoba i temelj borbe protiv rastućeg kriminaliteta

Osim gore navedenog, stručna javnost zamera sistemima osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja i nepostojanje predmeta, koji bi učenicima pružio osnovna znanja o tome šta je dozvoljeno a šta nije i dao praktične savete za lakše snalaženje u našem složenom, birokratskom sistemu. Uvođenjem ovog ili sličnog predmeta, započela bi se temeljna frontalna borba protiv kriminala, čija je tendencija rasta konstantna.

Kao što je poznato, spektakularne akcije hapšenja, koje se kod nas odvijaju svakodnevno, od početka 90-ih pa do danas, nisu dovele do toga da se stepen kriminaliteta smanjuje, već se, naprotiv, povećava.

Pamtiću dugo reči mog klijenta kome je bio određen pritvor: „Sivilo pritvora ostavilo je najupečatljiviji žig u mom životu i da sam znao šta me čeka, sigurno ne bih izvršio ono što jesam“.

Sa druge strane, delim mišljenje većine kriminologa koji tvrde da bi stepen kriminala bio na zanemarljivo niskom nivou, kada bi đaci u osnovnim i srednjim školama, tj. u periodu formiranja ličnosti, znali šta je dozvoljeno, a šta ne i kada bi znali koje su posledice kršenja propisanih pravila.

Dakle, siguran sam da bi trebalo se u sistem srednjoškolskog obrazovanja uvrsti predmet, koji bi makar u jednoj godini obrazovanja obaveštavao školarce o najbitnijim propisima našeg svakodnevnog života, a koji bi podrazumevao i praksu (prisustvovanje suđenjima, pa čak i obilazak kaznenih ustanova).

Na ovaj način, stopa kriminaliteta bi sigurno bila svedena na najniži mogući nivo.

Dokazano je da se ličnost čoveka značajno formira u tom uzrastu, pa je to i momenat kada država treba, kroz sistem osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja, da od budućih generacija „napravi“ socijalno prihvatljive pojedince, a ne da reakciju države očekujemo samo kada se zločin već dogodi i kada se kažnjavanjem ne može postići načelo ni opšte a ni specijalne prevencije.

Dakle, korenite reforme osnovnog, srednjoškolskog ali i fakultetskog obrazovanja u ovoj oblasti su neminovne, jer će pozitivni ishodi biti očigledni i na zadovoljstvo svih građana. ■

Autor je advokat,
partner Advokatske kancelarije
Simeunović-Ikonović-Isailović